

Radyoloji çalışanlarının 7 saat olan çalışma süresi 8 saate çıkarılabilir mi?

RADYOLOJİ ÇALIŞANLARININ ÇALIŞMA ŞARTLARINI DÜZENLEYEN MEVZUAT

Radyasyon kaynakları ile çalışanlara ilişkin olarak, sağlıkla ilgili genel düzenlemelerin yanında özel düzenlemeler de bulunmakta olup, bu düzenlemelerde çalışma şartları ve süreleri genel düzenlemelerden farklı bir şekilde yapılmıştır. Bu özel düzenlemeler yapılan işin doğası gereği olup, diğer sağlık personelinin tabii olduğu genel düzenlemelerden farklıdır.

RADYOLOJİ ÇALIŞANLARININ;

- 1- Mesai süresi "DAİMİ OLARAK" günde 7 saat (haftada 35 saat) ile sınırlandırılmıştır. Bu personelin çalışma şekli kanuni süreyi aşmamak kaydıyla "VARDİYA" şeklinde düzenlenebilir.
- 2- Bunun dışında, "mesai dışı çalışma (surtime), şef nöbeti, acil nöbeti veya branş nöbeti" adı altında başka bir çalışma programı düzenlenemez.
- 3- Radyasyon (ŞUA) izninin verilmesi zorunludur.

I- RADYOLOJİ ÇALIŞANLARININ MESAI SÜRESİ "DAİMİ OLARAK" (KESİNTİSİZ ŞEKİLDE) TESPİT EDİLMİŞTİR. BU KİMSELER HASTANENİN BAŞKA İŞLERİNDE KULLANILAMAZ.

A- 3153 Sayılı "Radyoloji, Radyom, Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun"un 3. maddesi uyarınca, 27.04.1939 tarih ve 2/10857 sayılı bakanlar kurulu kararı ile yayımlanarak yürürlüğe giren "Radyoloji, Radyom, Elektrikle Tedavi Müesseseleri Tüzüğü":

MADDE 21 – Röntgen ve radyom ile "daimi olarak" günde 5 saatten (ek kanunla 7 saate çıktı) fazla çalışılmaz. Röntgen muayenehanelerinde pazardan maada ayrıca bir gün daha öğleden sonra tatil yapılmalıdır.

MADDE 22 – Hastahanelerde, röntgen ve radyom ile tam müddetle (günde 7 saat) çalışan kimseler, hastahanenin başka işlerinde kullanılamaz. Bunlara gece uykularını ihlal edecek iş verilmemelidir.

B- Sağlık Bakanlığı'nın 02.08.1962 tarih ve 12175 sayılı genelgesi: "Kanunda geçen 5 saatlik müddetin, yalnız müstemilen makine başında geçmesine gerek insan vücudunun mukavemeti ve gerekse sıhhati bakımından mümkün olmayacağı, bunun için tüm röntgen mesaisinin 5 saat (ek kanunla 7 saat oldu) dahilinde olduğu, bir-iki saatlik röntgen mesaisi yapan şahsın bile bu kanundan istifade edebileceği tasrih edilmiştir."

C- Türkiye Atom Enerjisi Komisyonu'nun 16.03.1978 tarih ve 8100-6-67 sayılı yazısı:

"Röntgen, Radyom ve Elektrikle Tedavi Müesseseleri Hakkında Nizamnamenin 21 ve 22. maddelerinde belirtilmiş olan günde beş saatlik çalışma şeklinin, beş

saat devamlı şekilde skopi, grafi ve ışın tedavisi çalışmaları için, devamlı ışın karşısında bulunmayı gerektiren bir durum olmadığı, radyoloji müessesinde yapılması mutad ve zorunlu olan skopi, grafi, tedavi çalışmaları, karanlık oda çalışmaları, grafiğin tetkiki, raporların yazılması, kayıtların tutulması ve konsültasyonlar gibi günlük mesleki çalışmaların toplamını ifade etmekte olduğu neticesine varıldığı bildirilmiştir.”

Görüldüğü üzere radyoloji bölümünde yapılan bütün işler mesleki çalışmaların toplamını ifade etmekte olup, radyoloji çalışanlarının ilgili tüm yasal haklardan yararlanacağı hususu açıktır.

II- ÇALIŞMA SÜRESİ HAFTALIK 35 SAATTİR. (Günde 7 saat)

30.01.2010 tarih ve 27478 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 5947 Sayılı Kanunun” madde 9, ek madde 1 bendinin, 19.04.1937 tarihli ve 3153 sayılı “Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanuna” eklenmesi ile “haftalık çalışma süresinin 35 saat olduğu” belirlenmiştir.

MADDE 9 – 19/4/1937 tarihli ve 3153 sayılı “Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun”a aşağıdaki ek madde eklenmiştir:

“EK MADDE 1 – İyonlaştırıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerler ile bu iş veya işlemlerde çalışan personelin haftalık çalışma süresi 35 saattir. Bu süre içerisinde, Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilen radyasyon dozu limitleri de ayrıca dikkate alınır. Doz limitlerinin aşılması için alınması gereken tedbirler ile aşıldığı takdirde izinle geçirilecek süreler ve alınacak diğer tedbirler Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

III- ÇALIŞMA; VARDİYA ŞEKLİNDE DÜZENLENEBİLİR.

05.07.2012 tarih ve 28344 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Sağlık Hizmetlerinde İyonlaştırıcı Radyasyon Kaynakları ile Çalışan Personelin Radyasyon Doz Limitleri ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik” 8. madde, 2. bendine göre: “Radyasyon kaynağı ile çalıştırılacak personelin, işe başlatılmadan önceki tıbbi muayeneleri ile işe başlatıldıktan sonraki yıllık sağlık kontrolleri Ek-1’deki form doğrultusunda ilgili idare tarafından yaptırılır. Bu personelin çalışma şekli, kanuni süreyi aşmamak kaydıyla, hizmetin etkinlik ve sürekliliğinin sağlanması bakımından vardiya veya nöbet şeklinde düzenlenebilir.” denilmektedir.

IV- RADYASYON (ŞUA) İZİNİ RADYOLOJİ ÇALIŞANLARI İÇİN ZORUNLUDUR.

A- 05.07.2012 tarih ve 28344 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Sağlık Hizmetlerinde İyonlaştırıcı Radyasyon Kaynakları ile Çalışan Personelin Radyasyon Doz Limitleri ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik.

B- Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu’nun 10.12.2012 tarih ve “Şua İzinleri” konulu yazısı.

V- GENEL HÜKÜMLER RADYOLOJİ ÇALIŞANLARINA UYGULANAMAZ.

05.07.2012 tarih ve 28344 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Sağlık Hizmetlerinde İyonlaştırıcı Radyasyon Kaynakları ile Çalışan Personelin Radyasyon Doz Limitleri ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik” 8. madde, 2. bendine göre: “Radyasyon kaynağı ile çalıştırılacak personelin, işe başlatılmadan önceki tıbbi muayeneleri ile işe başlatıldıktan sonraki yıllık sağlık kontrolleri Ek-1’deki form doğrultusunda ilgili idare tarafından yaptırılır. Bu personelin çalışma şekli, kanuni süreyi aşmamak kaydıyla, hizmetin etkinlik ve sürekliliğinin sağlanması bakımından vardiya veya nöbet şeklinde düzenlenebilir.” hükmünden dolayı;

1- Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan 08.02.2006 gün ve 2006/16 sayılı genelge ile genel hastaneler için de branş nöbeti uygulamasının yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Bu genelgenin 4 nolu bendinde yer alan “acil nöbetine giren uzman hekimler dışında kalan branşlardaki uzman hekimler (FTR, Cildiye, Biyokimya, Radyoloji vb) idari nöbete dahil edileceklerdir” ile,

2- “16.10.2009 tarih, 27378 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yataklı Sağlık Tesislerinde Acil Servis Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Tebliğin 12. madde 4. fıkrası: “Müstakil acil branş nöbetleri, öncelikle iç hastalıkları, genel cerrahi, kadın hastalıkları ve doğum, çocuk sağlığı ve hastalıkları, beyin cerrahi ile ortopedi ve travmatoloji, kardiyoloji, nöroloji, anestezi ve reanimasyon branşlarında düzenlenir. Bu branşlarla birlikte, ilave olarak, hasta yoğunluğuna göre uzman tabip sayısı yeterli olan klinisyen branşlarda müstakil acil branş nöbeti düzenlenebilir. Acil uzman tabip nöbeti gerektirmeyen fizik tedavi ve rehabilitasyon, cildiye gibi klinik branşlar ile biyokimya ve patoloji gibi diğer branşlardaki klinisyen olmayan uzman tabipler idari uzman tabip nöbetine dahil edilir.” şeklindeki genelge ve tebliğlerin, radyoloji çalışanlarını ilgilendiren özel yasa ve düzenlemelere aykırı olduğu açıktır.

Nitekim kanun, tüzük ve yönetmelikler “NORMLAR HİYERARŞİSİ” nedeniyle genelge ve tebliğe göre daha üst normlarda oldukları gibi, mezkur yönetmelikle (05.07.2012 tarih ve 28344 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Sağlık Hizmetlerinde İyonlaştırıcı Radyasyon Kaynakları ile Çalışan Personelin Radyasyon Doz Limitleri ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik) daha yeni tarihli ve radyoloji alanına ilişkin özel bir düzenleme mevcuttur.

İLGİLİ MEVZUAT

A- KANUN

30.01.2010 tarih ve 27478 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 5947 Sayılı Kanunun” madde 9, ek madde 1 bendinin, 19.04.1937 tarihli ve 3153 sayılı “Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanuna” eklenmesi ile “haftalık çalışma süresinin 35 saat olduğu” belirlenmiştir.

MADDE 9 – 19/4/1937 tarihli ve 3153 sayılı Radyoloji, Radyom ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1 – İyonlaştırıcı radyasyonla teşhis, tedavi veya araştırmanın yapıldığı yerler ile bu iş veya işlemlerde çalışan personelin haftalık çalışma süresi 35 saattir. Bu süre içerisinde, Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirtilen radyasyon dozu limitleri de ayrıca

dikkate alınır. Doz limitlerinin aşılmaması için alınması gereken tedbirler ile aşıldığı takdirde izinle geçirilecek süreler ve alınacak diğer tedbirler Sağlık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

B- TÜZÜK

3153 sayılı “Radyoloji, Radyom, Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanunun” 3. maddesi uyarınca 27.04.1939 tarih ve 2/10857 (Resmi Gazete: 06.05.1939; Sayı: 4201) sayılı bakanlar kurulu kararı ile yürürlüğe giren “Radyoloji, Radyom, Elektrikle Tedavi Müesseseleri Tüzüğü”, madde 21 ve 22 ile radyoloji doktorlarının hastanenin başka işlerinde kullanılmayacağı açık bir hükümdür.

Madde 21 – Röntgen ve radyom ile DAİMİ OLARAK günde 5 saatten (ek kanunla 7 saate çıktı) fazla çalışılmaz. Röntgen muayenelerinde pazardan maada ayrıca bir gün daha öğleden sonra tatil yapılmalıdır.

Madde 22 – Hastahanelerde, röntgen ve radyom ile tam müddetle (günde 7 saat) çalışan kimseler, hastanenin başka işlerinde kullanılmaz. Bunlara gece uyularını ihlal edecek iş verilmemelidir.

C- YÖNETMELİK

05.07.2012 tarih ve 28344 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sağlık Hizmetlerinde İyonlaştırıcı Radyasyon Kaynakları ile Çalışan Personelin Radyasyon Doz Limitleri ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik” 8. maddeye göre;

“Radyasyon kaynağı ile çalıştırılacak personelin çalışma şekli, kanuni süreyi aşmamak kaydıyla, hizmetin etkinlik ve sürekliliğinin sağlanması bakımından vardiya veya nöbet şeklinde düzenlenebilir; ve normal mesai dışında icap nöbetine çağrılmış ise icap nöbetinde bilfiil çalışılan süre de haftalık çalışma süresine dahil edilir.”

Personel çalışma esasları ve tedbirler:

MADDE 8 – (1) Radyasyon kaynağı ile çalışan personel, 7. maddede belirtilen radyasyon doz limitleri ve Kanunun Ek 1 inci maddesinde öngörülen süre dâhilinde çalıştırılır. Bu personel normal mesai dışında icap nöbetine çağrılmış ise icap nöbetinde bilfiil çalışılan süre de haftalık çalışma süresine dâhil edilir. İdare, personelin sağlığını korumak, doz aşımına maruz kalmasını önlemek ve iş güvenliğini sağlamak için işin niteliğine uygun koruyucu giysi ve teçhizatı eksiksiz bulundurmak ve bu Yönetmelik hükümlerini yerine getirmekle; personel de gerekli korunma tedbirlerine uymakla yükümlüdür.

(2) Radyasyon kaynağı ile çalıştırılacak personelin, işe başlatılmadan önceki tıbbi muayeneleri ile işe başlatıldıktan sonraki yıllık sağlık kontrolleri Ek-1'deki form doğrultusunda ilgili idare tarafından yaptırılır. Bu personelin çalışma şekli, Kanunî süreyi aşmamak kaydıyla, hizmetin etkinlik ve sürekliliğinin sağlanması bakımından vardiya veya nöbet şeklinde düzenlenebilir.

D- GENELGE

Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 06.08.2012 tarih ve 34 sayılı genelgesinin 4. madde, 1. bendi ile, ilgili yönetmelik hükümleri genelgeyle bildirilmiştir.

4- Radyasyon kaynağı kullanılan sağlık kurum ve kuruluşlarında çalışan tüm personel için idarelerin alması gereken tedbirler ile personelin çalışma esasları belirlenmiştir. Buna göre;

4.1.Radyasyon kaynağı ile çalışan personel, bu Yönetmelikte belirtilen radyasyon doz limitleri ve Kanunun Ek 1 inci maddesinde öngörülen süre dahilinde çalıştırılır. Bu personelin çalışma şekli, kanuni süreyi aşmamak kaydıyla, hizmetin etkinlik ve sürekliliğinin sağlanması bakımından vardiya veya nöbet şeklinde düzenlenebilir. Bu personel normal mesai dışında icap nöbetine çağrılmış ise icap nöbetinde bilfiil çalışılan süre de haftalık çalışma süresine dahil edilir.

KONU BAŞLIKLARIYLA İLGİLİ MEVZUAT ve MAHKEME KARARLARI

A) HAFTALIK ÇALIŞMA SÜRESİ 35 SAATTİR (GÜNDE 7 SAAT); VARDİYA ŞEKLİNDE DÜZENLENEBİLİR.

1- 30.01.2010 tarih ve 27478 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Üniversite ve Sağlık Personelinin Tam Gün Çalışmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair 5947 Sayılı Kanunun 9. maddesi" ile, 19.04.1937 tarihli ve 3153 sayılı kanuna eklenen "ek madde 1".

2- Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 18.01.2012 tarih ve 2705 sayılı yazısı.

3- 05.07.2012 tarih ve 28344 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Sağlık Hizmetlerinde İyonlaştırıcı Radyasyon Kaynakları ile Çalışan Personelin Radyasyon Doz Limitleri ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik" 8. madde, 2. bendi.

4- Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 06.08.2012 tarih ve 34 sayılı genelgesinin 4. madde, 1. bendi.

B) * RADYOLOJİ MESAİSİNDEKİ ÇALIŞMA ŞEKLİ NASILDIR ve NELERİ KAPSAR?

* GÜNLÜK MESAİ DAİMİ (KESİNTİSİZ) OLUP, 5 SAATTEN (ek kanunla 7 saate çıktı)

FAZLA ÇALIŞTIRILAMAZ ve HASTANENİN BAŞKA İŞLERİNDE KULLANILAMAZ.

1- 3153 sayılı "Radyoloji, Radyom, Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanunun" 3. maddesi uyarınca 27.04.1939 tarih ve 2/10857 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile yürürlüğe giren

"Radyoloji, Radyom, Elektrikle Tedavi Müesseseleri Tüzüğü, madde 21 ve 22."

2- Sağlık Bakanlığı'nın 02.08.1962 tarih ve 12175 sayılı genelgesi.

3- Türkiye Atom Enerjisi Komisyonu'nun 16.03.1978 tarih ve 8100-6-67 sayılı yazısı.

4- Danıştay 5. Daire'nin 1987/3003 esas nolu kararı.

5- Sekizinci Kolordu Komutanlığı'nın 08.04.1997 tarih ve 1395 sayılı yazısı.

6- Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nin 2004/1443 esas nolu kararı.

7- Adana 2. İdare Mahkemesi'nin 2007/361 esas nolu kararı.

C) İDARİ (ŞEF) NÖBET veya ACİL RADYOLOJİ NÖBETİ VERİLEMEZ.

1- Danıştay 12. Daire'nin 2007/5157 esas nolu kararı.

2- Danıştay 12. Daire'nin 2008/6745 nolu kararı.

3- Sakarya 2. İdare Mahkemesi'nin 2006/21 esas nolu kararı.

4- İstanbul 6. İdare Mahkemesi'nin 2008/1023 esas nolu kararı.

5- İstanbul 10. İdare Mahkemesi'nin 2010/2166 esas nolu kararı.

6- Yozgat İdare Mahkemesi'nin 2014/83 esas nolu kararı.

D) RADYASYON (ŞUA) İZİNİ RADYOLOJİ ÇALIŞANLARI İÇİN ZORUNLUDUR.

1- 05.07.2012 tarih ve 28344 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Sağlık Hizmetlerinde İyonlaştırıcı Radyasyon Kaynakları ile Çalışan Personelin Radyasyon Doz Limitleri ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik.

2- Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu'nun 10.12.2012 tarih ve "Şua İzinleri" konulu yazısı.

3- Kocaeli 2. İdare Mahkemesi'nin 2013/274 esas nolu kararı.